

Kujataamiu

Nutaaq

Uk./Årg. 27 nr. 8

Nanortalik, Qaqortoq, Narsaq, ulloq 24. april 2014

Åbningstider
Mandag-fredag 7.00-17.00 • Lørdag 8.00-12.00

Permagreen Grønland A/S

- Tømrerarbejde
- Glarmester
- Låseservice
- Tæppeland
- malerarbejde
- Transport
- VVS-Arbejde

Tlf. 64 20 94 - Fax 64 22 94
Mobil 49 44 09 - Låseservice 49 26 27
Mestervej B-1328 - 3920 Qaqortoq

ANGALANISSAT ANGALATITSIVIK ULUMUT ISUMAGITIGUK BOOK DIN REJSE HOS ULU TRAVEL

- Nunatsinni nunarsuullu sinnerani angalanerit
- Unnuinerit
- Angalanermi sillimmasiineq
- Biiliniq attartorneq i. i.

- Rejser i Grønland samt rejser i udlandet
- Overnatning
- Rejseforsikringer
- Billeje

Torvevej B-163 Postboks 422 3920 Qaqortoq
Tlf. 64 11 77 ulu@ulu.gl www.ulu.gl

Ammarsarfiit/Åbningstider: Ataa./Man. - Tall./Fre. 10:00 - 16:00

KA Auto ApS

Service og reparation af alle bilmærker.

Kilaalap Aqputaa B-1616 • Tlf. 64 24 08 • Fax 64 24 28 • Mobil 53 24 18 • www.ka.gl

Biilit suugaluartulluunniit
aserfattaalillugillu iluarsaatarpavut.

UMIMMAK - MOSKUS

÷25%

Akiliilernerimi sipaarutissaa ilanngaatineqassaaq
Rabatten fra trækkes ved kassen

Brugseni

Qaqortoq

Negeroorutit sapaammut aprillip 27-at 2014 ilanngullugu atuutissapput
Tilbudene gælder til og med søndag 27. april 2014

Naartusunut erniartortarnertit illoqarfigisaq qimallugu

Kalaallit Nunaanni najugaqartu-
ni naartusunut erniartortarne-
rup, ilaqutariitut sunniutigisar-
tagai aningaasaqarnikkut aam-
malu Kattuffiliorsinnaanermut
isumaq.

Atuartartut isumaat

Peqqinnissaqarfiup nuna immikkoortortaqarfitsigut aaqqis-
suusaanerata inissisimanera naartusunut erniartortarnermut
inissaqartitsinermut ilaqutariit sutigut arlaatigut eqqugaasar-
nerat imaluuniit nalaattagaat naammaginangitsutut kiffar-
tuunneqarnerup ingerlarngata aningaasartuutitigut aammalu
peqqinnissaqarfinni immikkoortortani sulisuniit sullinneqar-
nerup pitsaanerusemik inissisimannginnera ullutsinnut
naleqqunnersoq apeqqusernarnera maalaarutigissallugu
pisariaqalersimasoq takussutissaavoq.

Kujataanni nunaqartut / innuttaasut naartusunut Qaqortumut
erniartortarneq inissisimanera, illoqarfigisamiit / nunaqarfi-
gisamiit napparsimaveqarfinniit sullissisuniit
(jordemoder) naartusumut qanoq naartunera
nalilersorneqameratigut aallaavigalugu erniar-
tortarnermi sullinneqarneq pitsaanerusemik
ingerlanneqarsinnaannginnersoq ujartuiffigi-
neqarsinnaanerata eqqartuiffigissallugu naliler-
someqaaqqinnissaalu ullutsinnut naleqqun-
soq pisariaqalersimasoq pissutsit qanoq ittu-
nerat takutippaat, ilaatigut ilaqutariittut erniar-
tortarnermi ilaasunut pissutsit kipiluttusarsinnaa-
nerat, patienthuusimik taaneqartartuni inissin-
neqartarnermi namminneq aningaasartuutigi-
neqartartut annertuallaarsinnaanerata, ulluinnar-
ni inuuniarnermikkut saniatigut inigisamut,
paaqqinnittarfinnut, innaallagissamut imermut
allatigullu ulluinnarni aningaasartuutit eqqar-
saatigissagaanni annertuallaarujussuartoq
malugineqarsinnaavoq, tassami aamma nam-
mineerluni angalaniarnikkut aqutissat anin-
gaasartuutaanerata sunniuteqanngitsortitsisin-

naasarmat, ullutsinnimi silaannakkut angallan-
niarneq akisoreertigisorlu.

Assersuusiorneq:

Naartusoq, naartusullu aappani qitornani ilagalugit erniartor-
nermini ilagigaanni aningaasartuutit imatut missingersukan-
nerlugu inissisimasinnaasarput:

Naliginnaasumik naartusup erniartortarnermi siumut erniar-
torfissamut apuunneqaaqqaartarpoq ullut erniffigissasap ullu-
lernerqarsimanerata sapaatsit akunnerit marluk pingasullu
sioqqullugit, piffissami tassani ilaquttani ilagalugit patient-
huusinut inissisarnermi ullormut ilaqutariit aningaasartuugi-
sartussaasavaat minnerpaammik 500 – 600 kr. inersimasu-
mut ataatsimut, qitornani ilagisimappagu, meeqqanut ataatsi-
mut 200 – 300 kr. katinneranni ullormut 700 – 900 kr. mis-
saaniissapput, ullunullu erniffissap ullulerneqarsimasumi
ilaqutariit ilagigaanni sapaatsit akunnerit pingasut eqqarsaati-
gissagaanni 14.700 – 18.900 kr. missaaniissapput, nerisaqar-
neq ilanngullugit.

Taassumap saniatigut ulluinnarni inigisamut allatigullu anin-
gaasartuutit ilanngukkaanni, erniartortarnermut silaannakkut

Ammasarfik/Åbningstider (vejl.):

Ataas./Man. - Tall./Fre.: *)10.30 - 16.30
Arfinningorneq/Lørdag: *)11.00 - 14.00
*)matuqqasarfik/lukket:
12.00 - 13.00 aamma/samt 15.00 - 15.45
Matu parnaarsimassava/Ved låst dør:
Saaff./Henv. Mobil: **49 37 82**

• Aromalamper

Diverse

Kr. 125,00 stk

Forbehold for udsolgte varer
Nioqqutissat nungussimasinnaapput

JAARAATOOQ

SHOP

JAARAATOOQ SHOP, Jaaraatooq B-266, Postboks 112, 3920 Qaqortoq, Oqa./Tlf.: 64 21 82, Mobil: 49 37 82, e-mail: vvstekni@greenet.gl

kujataamiu

Naqiterisoq / Udgives af:

Q-offset

Box 378 • 3920 Qaqortoq

Tlf. 64 29 69 • Mob. 49 44 60

e-mail: qoffset@greenet.gl • ib@kujataamiu.gl

www.kujataamiu.gl

Akisussaalluni aqqissuisoq / Ansvarshavende redaktør:

Ib Benjaminsen

Iloqqarneqarnera naqiterneqarneralu / Tryk og layout:

Q-offset v/Ib Benjaminsen

Tunniussiffissaq kingulleq:

Sidste frist for indlevering:

1. maj 2014

Normu tulleeq saqqummeqqissaq:

Næste nummer udkommer igen:

8. maj 2014

angallanneqarnikkut angalagaanni, qaammammut inuuniutissat sinneruttunut killeqartorujussuannortitsisinnaasarpog, allatigut aqqiissuteqartoqarsimannikkaangat. Taamatut nalaattaqarsimanermi imaluuniit erniartortoqartilugu allatigut ilaqutariit aqqqiissuteqartoqarsimannikkaangamik ilaqutariinnut illoqarfimmi erniartorfigisami najugaqarfeqannikkaannata, ilaqutarisaniit imaluuniit nalunngisaniit pissutsit taamaapput.

Naartusup erniartorfigisanut kisimiilluni patienthuusini taaneqartartuni inissinneqarsimagaangat, ullormullu peqqin-

nissaqarfimmiit ineqartitaaneq nerisaqarnikkullu isumagi-neqarpat allatigut nammineq aningaasartuuteqarnavianngitsoq ilisimavarput, kisiannili illoqarfimmut erniartorfigisamut ilaqtutimani imaluuniit nalunngisamini najugaqaraanni, ullormusiaqartinneqartarpoq nerisaqarnissaminut pisissutisaminik ullormut 100 kr. tassalu naartusog imminut kisimi nerisinnginnera qanoq ituunerat nalunngilarput, tassa naartuni aamma "nerisittarmagu" ullormullu aningaasat 100 kr. naammaqqajangitsut takusinnaavarput, ilutigalugu naartunerup nalaanni suliffeqarsimappat, erniartormusiaqalertussaasamat suliffigisimasami akunnerit atukkani nalim-massarneratigut (gennemsnit) aallaavigi-neqartarmat tunniunneqartartut, ilaatigullu taamatut aqqiissusineq imaluuniit suliffigisimasami akunnerit ilaatigut 40 time sapaatsip akunneranut atugaaneq ajorput, sumi suliffeqarneq aallaavigalugu ilaatigut sapaatsip akunneranut 25 – 30 time atorneq-artarput, uani eqqarsaatigineqarpoq ilinnia-gaqarsimannitsunut aningaasarsiarineqartartut time, taamaattoqaraangallu piffissap ilaatigut takutittarpaa aningaasartuutini matussusissiniaaneq annertarsinnaatigisoq, unali aamma eqqaaneqassaaq, sivisuup ingerlasareeraangat aatsaat Barselpenge – t tunniunneqartarnerat. ilaatigut nerisaqarni-armissamat ullormullu inuunniutiginiagasat eqqarsaatigissagaanni ilaqutariittut aqqiissuteqartoqarsimannikkaangat,

Qupp. tull. nang. —————→

STARK-IP UPERNAAMUT AVIISIA SAQQUMMERPOQ NU ER STARKS FORÅRSAVIS PÅ GADEN

IPAD MINI
MD528. 16 GB 7,9"
skærm. Indbygget WiFi
og 5 megapixel kamera.

**HER
& NU**
1.995,-

**HER
& NU**
399,-

SPAR
OP TIL
218,-

WINDBREAKER
I shetlandsuld/akryl,
med microfiberfor og
fleecebesætning i
halsen. Str.: XS – XXL.

AL-KO DYKPUMPE

Drain 15000 inox. Kan
klare flydende partikel-
størrelser op til 35 mm.
Incl. Svømmeafbryder.

**HER
& NU**
850,-

FOLDBART GASBLUS

Perfekt til brug på ustabil underlag.
Leveres i lille opbevaringsboks.

**HER
& NU**
199,-

Tilbudene gælder til og med lørdag den 10. maj, dog så længe lager haves.

Se flere tilbud i vores
avis eller besøg vores nye
hjemmeside på
www.STARK.gl

Nioqputinik inimiinnisnaaler-
putit nioqputinut katalog-
itsinni nassiutillugillu.

Nu kan du bestille varer fra
vores nye varekatalog og få
det leveret.

Det professionelle byggemarked
STARK QAQORTOQ
Box 339 • 3920 Qaqortoq
Tlf. 64 18 33

tamakku aqutigineqartarput.

Unali eqqarsalersitsinngitsuunngilaq, erniartortup aappaqarsimangippat imaluuniit aappaqarsimappat, ilaqutariit qitornaqarluni, ilinniagaqarsimangitsutut aningaasarsiaqarluni, ullormut inuuniutissat angummanniarfigissassai nalaat-tussaammagit.

Ungasinngitsukkut avannaanni erniartorsimanermit tusagas-siuititigut tusatsiakkat eqqarsaatigissagitsigi, nunap isorar-tussusaa aallaavigissagitsigu, silaannakkut immakkullu angallanneq akisoreeqqisoq, ilaqutariit aningaasartuutit takorloorsinnaavarput qanoq kipiluttusinnaanerit inuuniuti-giniagassat sinneruttut eqqarsaatigissagaanni, tassami oqar-

toqanngimmat, ajornaviannigilaq qaam-mat ataatsit qaanngiuppat aningaasaqar-nikkut iluarsimaartut, taamaattoq-anneqqajartoq nalunngilarput, qaamma-tit arlallit aatsaat qaanngiukkaangata aningaasartuutit ullormiit ullormut inuu-niutissaq aqqittartut.

Amerlanertigut kukkunngikkima, tassaa-nerupput naartulersartut aappaqartut ima-luuniit ilaqutariit inuussut ullutsinni, taamatut naartusunut ilaqutariitullu inuussut, pissutsit taamaanneranni anin-gaasartuutigineqartartut eqqarsaatigissa-gaanni, arlaatigut aqqiissutigisinnaasa-nik Peqqinissaqarfimmiit aqqiissuteqar-toqanngippat.

Isumaqaqpunga innuttaasut ilutigalugit kattuffiliornermik aallartitsisoqarsinnaasoq, naartusut ilaqutariinnullu aningaa-sartuutaasartussanut atugassiatut eqqarsaatiginerullugit, arlaatigut aqqiissukkamik qinnuteqarfineqartussanngorlu-gu, soorlu kattuffik pilersinneqarsinnaappat piviusunngorlu-nilu, taava aningaasananniarnikkut katersuiniarnikkullu ingerlanneqartalersinnaavoq, pineqartuni atsiullugulu naleq-qussakkamik.

Kattuffimmili pilersitsiniaraanni, inuinnaalluni aqutissat sorlerpiaat ujartuiffigissallugit nalunartuummat, isumaqa-punga isumaq innuttaasuniit qanoq tiguneqarnersoq paaseru-sunnartoq, nalunngilara tapersersuisut arlaqarimaartut, taa-matullu kattuffiliornermi ilaqutariit nunatsinniit kaammattuiffigerusunnarput isummersoqqullugit imaluuniit piviusunngortitsiniarnermik nukissaqarlutik aallartitsiniar-nermut peqatigalugit ingiaqatigerusunneqarmata tunginniit eqqartuiffigissallugu aallaqqaammut.

Eqqartugassaq amerlagaluaqaat, ila ila amerlagaluaqaat??. ”amerliartoqquneqarniaralualuta, aningaasat aporfuiuartut nalaanneqanngitsoorneqassanatik.

Kalaallit Nunaanni, innuttaasoq isummami soqutiginnittoq, kaammattussagaluara para matumani peqartumi eqqartuiffi-geqartigiinnissamut ammaffigikkat.

Kalaallit Nunaanni innuttaasoq:

Kim. Ezekiasen (ezekiassenkim@yahoo.dk)

Arssarnerit

- elteknik for fremtiden
- Siunissami innaallagisserineq

El-installationer	Sikringsanlæg
Industri-installationer	Patient- og nødkald
Service	Brandalarm anlæg
Skibs-installationer	Maskinelektro
Data-installationer	Termografering
Kommunikation	Hvidevarer
Antenneanlæg	Storkøkkener
Elevatore	Døgnvagt
Belysnings teknik	El butik

Stort udvalg i lamper og hårdehvidevarer

Qinigassaqarluartoq qullinik errorsiviit nillataartitsiviit allallu

Arssarnerit A/S

Jaraatooq B-1305
3920 Qaqortoq
Tlf: 642030
Fax: 642033
www.arssarnerit.gl
qaqortoq@arssarnerit.com

Qaqortoq afd.

Søren tlf. 494525

Kujataani Asaasoq ApS Sydgrønlands Rengøring ApS

Postboks 527, 3920 Qaqortoq
Fax 64 19 41 • Mobil 49 31 32

asaaqqissaarneq, Sullissilluarneq
- Nuannisarneq Ipiitsoq

Proffessionel Rengøring, God Service
- En Ren Fornøjelse

Hærværk i Tasersuup Atuarfia

(IB) En håndværker, der mødte tidlig op tirsdag den 15. april fik sig noget af en overraskelse, da han observerede 2 unge mænd igang med at udøve hærværk på den del af skolen, som var under nybygning. Gerningsmændene var kommet ind til bygningen ved at slå den midlertidige indgangsdør til bygningen i stykker.

Håndværkeren forsøgte, men forgæves, at fange de 2 hærværksmænd, som flygtede til fods. Inden de 2 unge mænd blev overrasket under deres forehavende, havde de allerede

de ødelagt håndvaske, vinduer, væg, udstyr og gulv.
Politiet fik i løbet af tirsdagen et par signalementer at gå efter i deres efterforskning af sagen.

Ud fra det modtagne signalement af gerningsmændene kunne politiet i løbet af dagen anholde de to unge mænd, der er mistænkt for at udøvet omfattende hærværk på skolens nye bygning.

Vicepolitikommisær Bent Ole kleist fortæller til Kujataamiu Nutaq.
“Vi fik sammenlignet signalementer med de informationer, vi har på personer, vi kender i forvejen. Det drejer sig to mænd på omkring 18 år, og

Sydgrønlands El ApS V/ Per Holm Alt I El udføres

Per Holm 49 45 19
Knud Hansen 49 26 19
Hans Mikaelen 49 46 50
Jørgen Andreassen 49 46 58
Værksted 64 34 81
Fax: 64 19 41

E-mail: sydel@greenet.gl

Postboks 527 • 3920 Qaqortoq

begge blev anholdt i løbet af tirsdag eftermiddag.
Begge har overfor politiet tilstået at stå bag hærværket”.
Og politiet ved endnu ikke, hvad der fik de 2 unge mænd til at begå en så omfattende hærværk på bygningen.

Ibrugtagningen af den nybyggede del af skolen bliver på grund af hærværket forsinket med flere uger.
Og i følge det seneste beregninger løber skaderne sig op på mellem 75.000 og 100.000 kr.

Kronik: Kvanefjeld-mineprojektet er ikke bæredygtigt

Af Jan Willem Storm van Leeuwen

Om få måneder vil ejeren af Kuannersuit/Kvanefjeld uran- og sjældne jordartsmineprojektet i Sydgrønland, det australske mineselskab, Greenland Minerals and Energy (GME), offentliggøre materiale, der skal danne grundlag for en miljøkonsekvensvurdering, der forventes at give GME en udvindingstilladelse tidligt næste år.

Vurderingen skal tage højde for mineprojektets kort- og langsigtede, direkte og indirekte indvirkninger på alle dele af miljøet og deres indbyrdes samspil, herunder virkningerne for mennesker, fauna og flora, jord, vand, luft, klima, landskaber, materielle værdier og kulturarv.

Mineselskabet skal også beskrive de foranstaltninger, der skal tages for at undgå, formindske og i givet fald genoprette projektets negative miljøkonsekvenser.

Imidlertid har det længe stået klart, at Kuannersuit-projektet af en lang række årsager ikke er bæredygtigt, og indtil nu har vi ikke set dokumentation for, at GME kan udvikle et projekt, der ikke skader miljøet i meget lang tid fremover.

Jan Willem Storm van Leeuwen er seniorforsker ved Ceedata Consultants i Holland og ekspert i livscyklusanalyser af energisystemer med særlig vægt på bæredygtighedsaspekter.

Et af de største problemer er projektets enorme størrelse. Iflg. en GME-firmapresentation i Toronto tidligere denne måned rummer Kuannersuit muligvis verdens næststørste forekomst af uran – kun Olympic Dam-minen i Sydaustralien er større.

Imidlertid er GME's opgørelser af ressourcernes størrelse, malmenes lødighed og de metaller, der kan udvindes, generelt set selvmodsigende og afviger fra det, der oplyses af andre kilder. F.eks. skelner selskabet ikke mellem de uranressourcer, der teoretisk set findes på stedet, og de, der rent faktisk kan udvindes. Dette vanskeliggør en uafhængig teknisk, økonomisk og miljømæssig vurdering af de projekterede mineaktiviteter.

Et andet problem udgøres af den lave udvindingseffektivitet. Udvinningen fra uranmalmen er lav af to grunde: Den første er, at alle mineralerne er silikater, fosfater eller kombinationer af begge og derfor det, der kaldes for 'hård malm'. Nogle af mineralerne hører til de mest modstandsdygtige overhovedet.

Den udvundne malm knuses til fint grus eller pulver og sepa-

rerer ved hjælp af fysiske adskillelsesprocesser til en del med høj og en del med lav koncentration af malmmineraler. Herefter gennemvædes malmen med svovlsyre, saltsyre og andre kemikalier

for at opløse malmmineralerne ('leaching'). Men denne proces er på grund af den hårde malm betydelig mindre effektiv end for blødere malm. Og den kræver mere energi og intensiv anvendelse af giftige og miljøskadelige kemikalier.

Den anden grund er malmenes lave indhold af uran, som gør, at udskillelsesprocessen bliver mindre effektiv. Malmens lave lødighed bekræftes af Det Internationale Atomenergiagenturs såkaldte Red Book fra 2009, der placerer uranproduktionen i Kuannersuit i den højeste omkostningskategori.

Den lave effektivitet betyder, at energiforbruget stiger dramatisk på grund af det store energiinput samt den energi, der allerede er investeret i kemikalierne og det tekniske udstyr.

En detaljeret energianalyse af den nukleare proceskæde – inklusive alle de industrielle processer, der er nødvendige for at producere elektricitet fra uran fra vugge til grav – viser, at udvinningen fra malmen ligger i bunden af den såkaldte energikløft.

Det betyder, at et nukleart energisystem, der anvender uran fra en sådan malm, målt fra vugge til grav i realiteten udgør en energi-sink, dvs. forbruger mere energi, end det producerer. Imidlertid kombineres

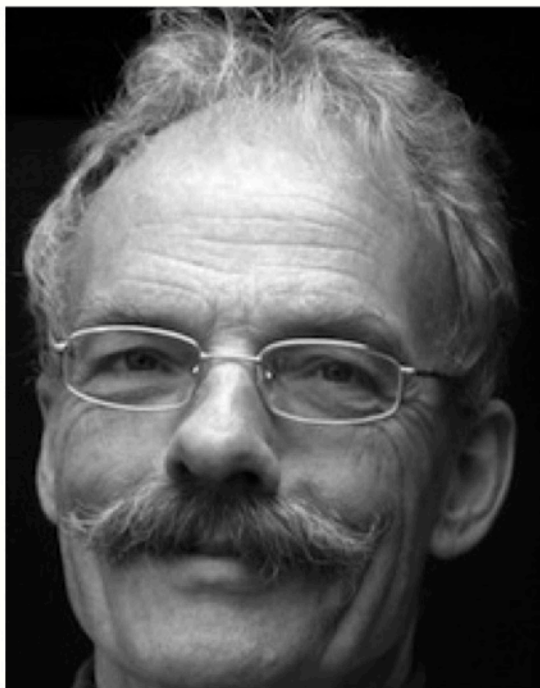
produktion af uran med produktion af sjældne jordarter i Kuannersuit, så ikke al den energi, der forbruges, kan henføres til uranudvinding.

En af de største bekymringer i forbindelse med sundheds- og miljøkonsekvenserne af det foreslåede mineprojekt drejer sig om, hvilke foranstaltninger, der kan iværksættes for at undgå udslip af giftige radioaktive og ikke-radioaktive stoffer til miljøet, ikke blot i løbet af minens drift, men også efter dens lukning.

Særligt urovækkende i denne forbindelse er, at GME aldrig har nævnt, at der findes thorium – et radioaktivt grundstof, der kan bruges som brændsel i atomkraftværker, men for tiden ikke har nogen kommerciel værdi – selv om mange af mineralerne indeholder thorium. F.eks. er indholdet af thorium i steenstrupin – det vigtigste malmmineral i Kuannersuit – ti gange større end indholdet af uran.

Ved separationen af uran og sjældne jordarter fra malmen, udskilles alle uranets radioaktive nedbrydningsprodukter ('døtre') i en affaldsstrøm fra raffinaderiet.

Hertil kommer døtrene fra thoriummet, der har en tre gange højere koncentration end døtrene fra uranet. Disse bliver ligesom uranets døtre efterladt i mølle-tailingsene, der vil være stærkt radioaktive. Fordi de eksisterer i en kemisk mobil form, kan de let forurene overflade- og grundvand. Og hvis

Jan Willem Storm van Leeuwen er seniorforsker ved Ceedata Consultants i Holland og ekspert i livscyklusanalyser af energisystemer med særlig vægt på bæredygtighedsaspekter.

tailingsbunkerne tørrer ud, kan støvet transporteres over store afstande af den kraftige polarvind.

I de kemiske mølle-tailings er koncentrationen af radioaktive emner flere gange højere end i den oprindelige malm på grund af den fysiske koncentrationsproces ('benefikation') før den kemiske behandling af malmmineralerne. Herudover har GME aldrig fortalt, hvilke giftige ikke-radioaktive kemikalier fra den kemiske forarbejdning af malmen, der findes i mølle-tailingsene, og i hvilke koncentrationer.

I princippet skal alle faste og flydende former for affald fra benefikationsprocessen og de efterfølgende processer opbevares i en stor dam – den såkaldte tailings-dam. Den er nødt til at være meget stor, eftersom affaldet i løbet af minens levetid vil kunne løbe op i adskillige hundrede millioner kubikmeter. Iflg. GME er Taseq Søen det mest favorable sted til permanent opbevaring af de radioaktive og kemiske affaldsprodukter.

Søen må forstærkes af et uigennemtrængeligt lag af bentonit – et lermineral, der svulmer op, når det absorberer vand, og formindsker risikoen for sprækker og andre udsivningskanaler. I løbet af minens driftstid skal talings-dammen overdækkes på en eller anden måde og afløbsvandet fra dammen må renses løbende. Hvorvidt det er noget, GME har tænkt sig at gøre, er uklart.

Vi ved stadigvæk ikke, hvordan affaldsstrømmene fra adskillelsesprocesserne vil blive håndteret og udslippet af giftige og radioaktive stoffer fra mølle-tailingsene forhindret.

Uheldigvis er et gennemgående træk ved næsten alt det materiale, GME har offentliggjort om udformningen af Kuannersuit-mineprojektet, manglen på konsistens og klarhed. Det virker som om, at når GME ønsker at berolige tilhængerne af uranforbuddet, nedtoner selskabet mineprojektets uranside, og når det ønsker at opmuntre potentielle inve-

storer, påpeger det, hvor store uranressourcerne er.

GME går også langt for at forsikre offentligheden om, at sundheds- og miljøhensyn spiller en stor rolle i udviklingsplanerne for mineprojektet, men forklarer aldrig, hvordan projektets negative følgevirkninger skal undgås, formindskes eller afhjælpes.

På grundlag af den information, der hidtil er blevet givet af GME, er den uundgåelige konklusion, at der ikke bør gives grønt lys for Kuannersuit-projektet på grund af dets alvorlige sundheds- og miljørisici. Under alle omstændigheder er det vigtigt, at projektet underkastes en grundig og kritisk bedømmelse, når miljøvurderingen starter, som kan besvare de mange spørgsmål, der stadig ikke er afklarede.

**Din lokale
forhandler af**
Sand / Grus & Sten
STL 1660 HOLMI

Kontakt
Keld Petersen
Mob. 55 34 27

Ado Rasmussenimut “tapersiut”

Kisianni, uterpara kisianni; taaguutit Ado Rasmussenip taa-sai illoqarfinni aqqusernit taaguutaat qangali oqallisaasarsimammata.

Kujataamiu Nutaag nr. 7 10. april 2014 atuarneqarsinnaale-reersumi saqqummiussaq nuannaralugu atuarpara. Nalunngilaralu isuma taanna Ado Rasmussenip saqqummiu-tereersimagaa. Soorlu allattoq qulequtsiussamini “Leif Ellebækimut akissut”

Aamma pakatsivoq “kalaallinik ulluinnarni kalaallisut oqa-luttunik qisuariartoqanngimmat. Taamataaq kommunimi politikerit sammisamut isummernissaat tusarusunnarpoq”.

Eqqarsaat, imalt. allaaserisaaq nutaajunngilaq. Uanga nam-mineq tunginniit taaguutit kalaallisuujujut ulloq mannamut soqutigisarismagakkit nuannaarutima ilagisarpaat.

Illumoorpoq “Taamani G.T.O.-p (Grønlandske Tekniske Organisation) pissatseruttomerata nalaani pilersuummata”.

Aamma nalunngilara maani Qaqortup illoqarfiani ukioq 1989 innuttaaleqqikkamali sumiiffinni aqqit (qangali taaguu-taalersimasut pillugit ataatsimiititaasunik pilersitsineqarsi-masoq) maannakkullu sumiikkaluarnersunik. Uangali “ataat-simiititaliaq” taanna akisussaaffiginngilara, soorunami.

Matumuuna allattunga taavara; taamatut isummerneq nutaa-junngitsoq. Taamani ukioq 1989 Sisimiuni, imalt. “Amerloq”-mi Knud Rasmussenip højskoliani Kalaallisut Oqaatsivut Kattuffiliorneqarmat uanga Qaqortumiit palasiu-galuarlu (taalliortoq atuakkiortorlu aammalu erinniortoq) maannali qanganngoreersoq Amandus Petrusen peqataavu-gut.

Maannamullu (uanga isumaga malissagukku) Kattuffik taan-na namminerisaminik aviiseqarpoq kalaallinit namminernit atuarneqarnerpaajugunartumik. KALAALEQ imaqartarmat kalaallisut assigiinngitsorpasuarnik imalimmik. Taamanilu ukioq 1989 isorineqarsimasut ilagaat taaguutit soorlu; Havnen, Skolen Bageri allallu.

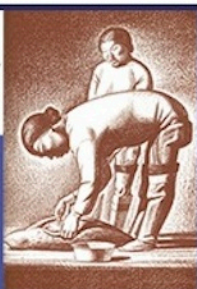
Allakkiorneqarsimaneratigullu taaguutit ilaatigut kalaalli-suunngortinneqarsimasut maannamut takusinnaasatta ilaga-at. Naggataatigut isorisama ilagaat. Tasersuup Atuarfia. Uffami imaaligaanni oqaatsit paarlatsillugit Atuarfik Tasersuaq. Tasersuarmi “Atuarsimanngisaaannarmat. Nuanneqqajarporflu illoqarfiup iluaniinnaanngitsuni (soorlu Rafael Lytzen, allattoq) qanitatsinni nunat annikitsunngu-u-galuartut qangali taaguutigisimasat taaguutigileqqissinnaa-galuarutsigik. Pisortaanaat utaqqinagit Namminersulereer-pugummi?

Inuulluaqqusillunga upernaarsiorluarimalu

Paulus Simonsen

monika brune
postboks 3, 3921 narsaq
mobile: 25 24 26
info@allu.gl

Har du brug for en hjemmeside, en brochure
en plakat eller en anden form af reklame
for din forretning - så kan jeg hjælpe dig!

Kontakt mig på info@allu.gl eller besøg min
hjemmeside **www.allu.gl!**

Duut, duut, duut ...

(IB)Det er ofte den eneste lyd, der fremkommer, når man ringer til Sygehuset i Qaqortoq i telefontiden fra kl. 08 – 10. Telefonen bliver ikke taget. Duut, duut, duut kan man ikke bruge til ret meget, hvis man har brug for at bestille tid til konsultation hos læge eller sygeplejerske.

Og slet ikke, hvis det er akut og alvorligt, og der derfor er behov for at tale med en person med den fornødne faglige ekspertise. Her og nu. Man kan naturligvis, hvis man har mulighed for det, blot troppe op på Sygehuset med en anmodning og (naiv) forventning om at blive tilset øjeblikkeligt, men det er jo langt fra hensigtsmæssigt eller optimalt. Eller virkeligheden.

Kujataamii skrev i nr. 03 / 2014 om en patients, Aqqaalunnguaq Petersen, sygdomsforløb og "oplevelser" med Sundhedsvæsenet. Det affødte en beklagelse (over den af patienten beskrevne fejlbehandling) fra Sygehusets side ledsaget af oplysninger om klagemuligheden.

Nu var indlægget i Kujataamii jo ikke tænkt som en konkret klage over Sygehuset og over den - i alt fald i en periode både manglende og fejlagtige - behandling, som Aqqaalunnguaq Petersen havde været ude for. Ud over det skræmmende, der ligger i selve forløbet, ved at det overho-

vedet er muligt at blive så syg, før der tages forsvarligt fat om patienten, er der i indlægget også den generelle problematik: "Du kan få en tid i næste måned."

Meddelt telefonisk af en sundhedsmedarbejder, der hverken har haft mulighed for at se patienten eller (må det formodes) har den fornødne faglige baggrund til på kvalificeret og betryggende vis at træffe de beslutninger, der skal træffes.

Nu kan man lidt galgenhumoristisk mene, at det (sidstnævnte) problem er løst, når telefonen slet ikke bliver taget. Redaktøren er ikke bekendt med Sygehusets telefonsystem, men kunne det ikke være en mulighed, at man i det mindste blev stillet i kø og løbende blev orienteret om, hvor man står i køen. Teknikken findes jo, men sygehuset's system virker åbenbart ikke. Det er vel alt andet lige bedre end at skulle ringe gang på gang uden noget resultat overhovedet. Selve visitationen er så en anden ting, som tilsyneladende også burde strammes betydeligt op.

Når Kujataamii nu tager denne problematik op igen, skyldes det flere henvendelser til avisen herom. Det gennemgående tema er, at det er meget vanskeligt / umuligt at komme igenem via telefonen. Senest har redaktøren fået en personlig henvendelse fra en ældre patient, der for nylig havde fået en mindre hjerneblødning og havde været indlagt af samme grund. Patienten var blevet udskrevet, men havde på et tidspunkt herefter fået en slags ildebefindende.

Meget naturligt forbinder patienten naturligvis dette med det nylige sygdomsforløb og forsøger derfor at komme i kontakt med Sygehuset med en henblik på en konsultation. En konsultation, som i alt fald af patienten selv nok kunne anses at være af hastende karakter. Men telefonen blev ikke taget. Duut, duut, duut var det konstante tema i 2 timer.

Denne gang skete der heldigvis ikke noget. Det gik godt igen. Men det gør det måske ikke næste gang - hvis der ikke bliver gjort noget ved den generelle problematik.

Qaqortoq VVS-Service ApS

Boks 59 • 3920 Qaqortoq

**Alt i vand, varme og sanitet
samt oliefyrservice**

Fali. 49 41 11

Telefon. . 64 20 77

Fax. 64 26 77

Værksted: Masarsuk B-762

Kim Godtfredsen raser: De unge er i frit fald

Kim Godtfredsen

- Nu må Naalakkersuisut ekstraordinært træde i karakter, fordi de unge er i frit fald, lyder opsangen fra Kim Godtfredsen

- I en tid med det største arbejdsløshed nogensinde i vores historie kan virkeligheden smadre den grønlandske generation tilbage til 2. Verdenskrig.

Sådan skriver lederen af ungdomsprojektet Timi Asimi, Kim Godtfredsen.

Det sker, efter at der i januar blev registreret 987 arbejdsløse herhjemme mellem 18 og 24 år

- Tallet kan man ikke tage fejl af. Det er en katastrofe, og derfor må Naalakkersuisut ekstraordinært træde i karakter og bruge alle midler for at klargøre disse unge til en uddannelse. Hvis det ikke sker, har vi tabt en generation - væk fra udviklingen af samfundet, lyder vurderingen fra Kim Godtfredsen.

Ungdomsprojektet Timi Asimi har været med til at klargøre og inspirere unges motivation og øger de unges kompetencer. Projektet står stille i dag, og 20 unge går og venter på at få styrket deres selvtillid, selvværd og komme videre i livet.

- Vi havde fat i noget. Det er ikke raketvidenskab, men et projekt, der giver mening. Heldigvis kommer Timi Asimi snart i gang igen med sponsormidler fra forskellige donationer. Men desværre i en kortere udgave på grund af de økonomiske begrænsninger, forklarer Kim Godtfredsen.

Han fremhæver, at Timi Asimi ikke er løsningen, men et konceptværktøj for de ældste elever.

Naalakkersuisut må finde ekstraordinære midler

- Mange elever og ansøgere til Piareersarfik har et godt gennemsnit fra folkeskolen og behøver ikke at gå på Piareersarfik. Men desværre er de fleste for unge og så usikre på sig selv og søger derfor opkvalificering. Det er en klar indikation på, at usikkerheden og den personlige evne fra folkeskolen har mangler, siger Kim Godtfredsen og understreger:

- Naalakkersuisut må træde til og finde ekstraordinære midler til alle kommuner og samle endnu flere kræfter på, at private aktører i endnu højere grad bliver en del af det samlede indsats i samarbejde med det offentlige. Kommunerne kan ikke løse det hele selv.

Tasersuup Atuarfiani aserorterineq

(IB) Marlunngornermi apriliil 15-iani sanasooq ullaakkut missaani naleqartut.

suliartujaartoq tupaallaatigisaminik naamattuugaqarpoq, angutit inuusuttut marluk atuarfimmi massakkut nutartikkami aserortersut siumoramigit. Aserortersut matuugallartutut atugaq aserorterlugu atuarfimmut isersimapput.

Sanasup aserortersut tigusari-niaraluarpai qimaasoorlugilli. Naamattoortinginnerminni aserortersimavaat asaffiit, igalaat, iikkat, atortut natillu.

Marlunngornerup ingerlanerani politiit aserortersut qanoq isikkoqarnerannik paasitinneqarput. Ullullu ingerlanerani angutit marluk tigusarineqarput pasisaallutik atuarfimmi

nutarterneqartumi annertuumik aserortersimasutut.

Vicepolitikommisær Bendt Ole Kleist Kujataamiu Nutaamut unikkaarpoq: "isikkuunik paasitinneqarnerput aallaavigalugu

ilisarisisamariikkatsinnik assingussarsiorput.

Unilu pineqartumi angutit inuusuttut marluk 18-init missaani ukiullit marlunngornermi ualigaa tigusarineqarput. Marluullutillu politiit nassuerput aserortersuullutik". Politiit sulipaasinngilaat angutit taakku marluk suna pillugu aserortererujussuarsimasut.

Aserorterineq pequtaalluni atuarfimmi iluarsaassinerup naamassinissaa sapaatit akunnerinik arlalinnik kinguaattoortussanngorpoq. Aserortikkat nalilrneqarsimapput 75.000 – 100.000

OLIECOMPAGNIET ApS

Telefon 64 21 80 • Fax 64 26 72

Åbningstider

Mandag - Fredag	08.00 - 16.00
Lørdag	08.00 - 13.00
Søndag	09.00 - 12.00

Derefter betjening via automat

Udbringning sker i alle hverdage mellem 08.00 - 17.00

Bestilling til udbringning samme dag skal ske inden kl. 14.00

Autoriseret Yamahaforhandler

“Støtte” til Ado Rasmussen

talende ikke har reageret på hans indlæg, samtidig efterlyste han reaktion fra kommunalpolitikere.

I Kujataamiu Nutaaq nr. 7 fra 10.april 2014 læste jeg med glæde indlægget. Jeg er bekendt med, at Ado Rasmussen tidligere har fremlagt synspunktet. I hans svar med overskriften “Svar til Leif Ellebæk” er han skuffet over, at de grønlandsk

Tanken, eller indlægget er ikke ny. Personligt interesserer det mig de grønlandske betegnelser og finder stort velbehag heri. Det er rigtigt, at det meste af navngivningen skete i GTO's (Grønlands Tekniske Organisation) velmagtsdage. Men, gentager, men debatten om de grønlandske stednavne, som Ado Rasmussen var inde på, er velkendt. Jeg er også bekendt med, at der i 1989 i Qaqortoq blev nedsat et stednavnsudvalg, hvor den er idag, har jeg ingen anelse om. “Udvalget” er selvfølgelig ikke mit ansvar.

Undertegnede har nævnt, at problematiseringen ikke er ny. Da man i 1989, i Sisimiut i Knud Rasmussens Højskole, dannede foreningen “Kalaallisut Oqaatsivut” (Vort Grønlandske Sprog) var jeg med fra Qaqortoq sammen med den nu afdøde digter/forfatter og komponist Amandus Petrussen.

Iflg. min mening udgiver foreningen Grønlands mest læste blad. KALAALEQ har meget alsidigt indhold. De kritiske røster fra 1989 var betegnelserne: Havnen, Skolen, Bageri og lignende.

Der er da fundet grønlandisering af flere navne. Jeg vil kritisere flere af dem. Tasersuup Atuarfia (Storsø Skolen). Det rigtige vil da være: Atuarfik Tasersuaq (Skolen Storsø) Storsøen har jo nok ikke været elev i skolen.

Det vil også være rigtig godt, såfremt stednavne ikke bare i byen (som Rafael Lytzen skrev) kan få de gamle grønlandske stednavne tilbage. Vi skal ikke hele tiden vente på myndighederne, vi har da fået Selvstyre?

Venlig hilsen og godt forår

Paulus Simonsen

Qaqortoq VVS-Service ApS

Boks 59 • 3920 Qaqortoq

**Alt i vand, varme og sanitet
samt oliefyrservice**

Fali. 49 41 11

Telefon. . 64 20 77

Fax. 64 26 77

Værksted: Masarsuk B-762

Kim Godtfredsen: Inuusuttut iliuuseqarfigineqartariaqalerput

Kim Godtfredsen

- Naalakkersuisutta inuusuttut iliuuseqarfigisariaqalerpaat, Kim Godtfredsen kaammattuivoq

- Oqaluttuarisaanitsinni aatsaat taama suliffissaaleqisut amerlatigaat, inuusuttullu sorsunner-suup aappaattut assingusumik unittoorfigisin-naallugu.

Timi Asimimi aqutsisoq Kim Godtfredsen allappoq.

18-it 24-llu akornanni ukiullit januaarimi 987-it suliffissaaleqisuunerat taama qisuariaateqarfigaa.

Illustrationsbillede

- Kisitsit paatsuugassaanngilaq. Naalakkersuisut inuusuttatsinnut iliuuseqartariaqalerput, ilinniaqqinnissaannut aqutissiuunneqartariaqarpummi. Taamaasiortoqanngippat siunissaq pitsaasuunaviannngilaq, inuiaqatigiimmi ineriartornerat ajalasuusaaq, Kim Godtfredsen oqarpoq.

Inuusuttut Timi Asimiikkaangata sammisaqartinneqartarput, tassani anguniagaqalernissaat pisinnaasaallu suliarineqartarlutik. Sammisaqartinneqartarneralli maannakkut uninngavoq, maannakkullu inuusuttut 20-t immi minut tatiginerat suliarineqarnissaat, naleqartitaat inuunermilu ingerlaqqinnissaat sammisaqartitseqqinnissap tungaanut utaqqiinnarpa-at.

- Pitsaasumik iliuuseqaraluarpugut, suliarpummi pingaaruteqarpoq. Qujanartumilli Timi Asimi aallarteqqingajalerpoq, assigiinngitsunit aningaasaliiffigineqarlunilu tunissuteqarfigineqartussaavugut. Pisarnertuulli ajoraluurtumik aningaasaqarneq pissutaalluni tulliani sivi-kinnerusumik ingerlanneqassaaq, Kim Godtfredsen oqarpoq.

Illustrationsbillede

Timi Asimi aqutissaanngitsoq kisiali aallarta-saataalluartuusoq oqaatigaa.

Naalakkersuisut iliuuseqartariaqartut

- Piareersarfinnut qinnuteqartartut meeqqat atu-arfianni angusarissaartaraluarput, Piareersarfim-mullu atuaqqittariaqanngikkaluarlutik. Inuusuttulli amerlasuut imminnut tatiginngippal-larput taamaattumillu qaffassaqqinnissaq pisa-riaqartittarlugu. Meeqqat atuarmi anisarpur imminut tatiginatik pisinnaasatillu qularalugit, Kim Godtfredsen oqarpoq nangillunilu:

- Naalakkersuisut aningaasaliissutissanik kom-muninut tamanut nassaartariaqarlerput, kiisalu namminersortut amerlanerusut suleqataanissaat aamma ammaffigisariaqalerlugu. Kommunit suut tamaasa nammassinngaannngilaat.

Tuut, tuut, tuut...

(IB) Qaqortumi peqqinissaqarfimmut inniminniiffissap nalaani, nal. 8 -10, sianeraanni nipi taanna kisimi tusagassaa-sarpoq. Oqarasuaat tiguneqarneq ajorpoq. Nakorsamut niv-arsimulluunniit inniminniiniaraani tuut,tuut, tuut sumulluun-niit atorneqarsinnaangilaq. Minnerunngitsumik tuaviortu-mik pisarialimmilu immikkut ilisimasalimmik oqaloqateqar-niaraanni. Periarfissaqaraannimi nammineerluni napparsi-maviliartoqarsinnaavoq isumaqaraanni ingerlaannaq misis-sortissinnaalluni, taamaalornissarli iluatsitsiviuvallaarnavi-angilaq tamakkiisumillu atuilluarnrunani. Pissutsimmi piviusut allaaput.

Kujataamiu nr 3/2014-imi allaaseraarput Aqqalunnguaq Petersenip napparsimanermi atugarisimasai. Taanna peqq-innissaqarfimmit kukkusumik katsorsartissimanini pillugu ajuusaarfigitippoq, maalaaruteqassagunilu qanoq iliornissa-minik ilitersuunneqarpoq. Kujataamiumi ilanngussakkut peqqinissaqarfik Aqqalunnguaq Petersenimik katsorsaasi-manera maalaarutiginiangilarput. Ernumanartuali pivarput

aatsaat qanoq ajortigilermat passunneqalernera aammalu nalunaarfigineqartarneq: "Atsaat qaammammi tullermi piffissamik pisinnaavutit."

Peqqinnissamik sullissisup saaffiginnittoq takunagulu misissornagulu taama nalunaa-ruteqartanera, naak naatsor-suutigerusukkaluaripput aala-jangernissaminut sullissisutut piginnaasai pissusissamisuus-sasut ernumanartoqartipparput.

Killormoortillugumi oqaatigi-niaraani oqartariaqartugut oq-rasuaatip tiguneqannginnerati-gut ajornartorsiut qaangerneq-artoq. Aaqqissuisup peqqinnis-saqarfimmi oqarasuaatit ator-neqartut suusut nalugaluarlugit, apeqqutigerusuppaa periarfis-saanginnersoq sianertut tulle-riiaartunngorlugit aaqqissui-soqarsinnaanera, saaffiginnittut ilisimatittarlugit tulleriaariner-mi normu qassiulersimaneranik. Atortorissaarutit tamakku pioreerput. Pitsaanerujussuussaarmi akineqaranilu sianeqat-taarnemit. Aggerfissanillu tulleriaarisarneq sukatertariaa-gunarportaaq.

mi normu qassiulersimaneranik. Atortorissaarutit tamakku pioreerput. Pitsaanerujussuussaarmi akineqaranilu sianeqat-taarnemit. Aggerfissanillu tulleriaarisarneq sukatertariaa-gunarportaaq.

Ajornartorsiut una Kujataamiumi qaqeqqinneqarmat pissu-taavoq arlaqartut tamannarpaiaq pillugu saaffiginnissuteqarsi-manerat. Tikinneqarnerpaagajuppoq sianeraluarluni tiguneq-anngitsoortanera. Kingusinnerpaamik saaffiginnittoq tas-saavoq utoqqaq qanitukkt aanaartoornini pillugu innangasi-masoo. Napparsimasoo angerlartitaasimavoq, kingusinneru-sukkullu inuumarliulerami nappaatiminut tunngasoralugu misissortipallakkusulluni napparsimmavik attaviginiaraluar-simavaa, isumaqarluni piartumik atugaqarluni. Oqarasuaalli tiguneqanngilaq. Tuut,tuut, tuut nal. Akuneri marluk nipi taanna kisiat tusagaraa.

Qujanartumik annerusumik pisoqanngilaq. Inuummarisseqqippoq. Immaqali tulliani taama pisoqarnavi-angilaq – ajornartorsiut aaqqiivigineqanngippat.

**Isikkorikkusukkuut taava ikiorsinnaavatsigit.
Isarussat, kontaktlinset, seqinersiutit pinnerfaatillu**

**Vil du se godt ud, så kan vi hjælpe dig.
Briller, kontaktlinser, solbriller og smykker.**

Ammarsarfiit.	Åbningstider
Ataas. - tall.	
Mandag - fredag	10.00 - 17.00
Arfininngorneq	
Lørdag	10.00 - 13.00

**K U J A T A A N I
ISARUSSAT**

**BRILLER & KONTAKTLINSE
GULD & SØLV - URE
tlf.: 64 15 12 - fax 64 15 39**